

Rudolf Steiner Skolen i Nordsjælland
Kvistgård Stationsvej 2 A-B
3490 Kvistgård - Tlf. 49 13 96 87

UNDERVISNINGSPLAN

FOR FAGET

Eurytmi

Rudolf Steiner Skolen i Nordsjælland

Beskrivelse af:
**Skolens formål – grundelementer i skolens virke –
skolens værdier og principper – undervisningsplanen –
skolen i et demokratisk samfund.**

**Oversigt over fag, som indgår i ”Undervisningsplan med slut- og
delmål”**

**Se tidligere udgivet undervisningsplan for fagene
DANSK – MATEMATIK – ENGELSK-FYSIK/KEMI – BIOLOGI – GEOGRAFI**

EURYTMI – FAGPLANEN

Generelle synspunkter i forhold til skolens formål og værdigrundlag:

Slutmål efter 9. klasse

Efter 9. klasse skal eleven have gode færdigheder i eurytmiens grundelementer:

Lyd-eurytmi:

- F.eks. Vokaler, konsonanter og forskellige digtformer
- Forskellige grammatiske formprincipper
- Bevægelser til forskellige sproglige stemninger, f.eks. glæde, sorg o.l.

Tone-eurytmi:

- Takt, rytme, melodi og harmoni
- Danne egne former til musikken
- Bevægelser til intervallerne
- Større rumlige former
- Forskellige koordinations- og koncentrationsøvelser
- Sociale øvelser -
- Rytmeøvelser

Faget i klasserne – fagplanen

Valget af øvelsesstof bygger på både en indsigt i den kvalitative signatur for de enkelte klassestrin som kommer frem i den 12-årige undervisningsplan for steinerskolerne, på erfaringer af hvad som egner sig af tekst- og musikgrundlag, og på en iagttagelse af, hvad den enkelte konkrete gruppe af elever har brug for.

Generelt om 1. - 4. klasse

I disse skoleår bliver eurytmi givet i én time pr. uge. Undervisningen bygger først og fremmest på helhed og fællesskab i gruppen, klassen holdes samlet så længe det er gennemførligt. Eleverne lærer fagets grundelementer, først og fremmest ved efterligning.

1. klasse:

Undervisningen formes helt igennem ud fra eventyrstemning hvor bevægelselementer flettes ind til en helhed.

- Lærer at orientere sig både mod kredsens centrum og ud fra sig selv "efter næsen".
- Enkle formelementer, som en ret linje og buet, spiral og lemniskat (8-tal) bevæges.
- Forskellige gangarter gå, løb, hoppe, springe, stampe og standse.
- Kropslig bevidstgørelse i forhold til rummet – højre/venstre gennem rytmisk leg og klap. Leg med kobberstave.
- Øve finmotorik ved hjælp af behændighedsøvelser.
- I lydeurytmi efterligning af armbevægelser for vokaler og konsonanter i eventyrspil.
- I toneeurytmi små pentatone melodier, kvint som intervalbevægelse.

2. klasse:

- Kredsen er fortsat det grundlæggende formprincip og udgangspunkt. Inddeling i to kredse samt grupper.
- Spejlbilledeformer- og -lemniskatformer- "efter næsen". Former øves fra punkt til punkt over støttepunkt.
- Oplevelse af "jeg og du", "vi" i parvis bevægelse.
- Oplevelse af årsløbet i digte.
- Øvelser som bygger på kontrasten mellem dyrs og menneskers bevægelsesformer.
- I lydeurytmi begyndende systematisk indføring i grundbevægelser for konsonanter og vokaler.
- I toneurytmi, fortsat pentatone melodier, indlevelse i enkle tonehøjder, bevægelser til motiv og fraser i musikken.
- Bevæge sig ud fra grundrytmerne: **anapest, daktyl, jambe og trokæ** i både sproget og musikken.

3. klasse:

Lemniskatformer

- Centreringsøvelser og orienteringsøvelser i rummet i forhold til midtpunktet.
- Sammentrækning og udvidelse.
- Første selvstændige genkendelse af lydgebærder.
- De fire klassiske elementer – **jord – luft – ild og vand.**
- Stavøvelser introduceres.
- Skelnen mellem spørgsmål og svar i musikken og sproget øves.
- Videreføring af behændighed og koncentrationsøvelser.
- I toneurytmien oplevelse af store og lille terters, rytmiske motiver, tonehøjden som bevægelse.
- I lydeurytmien understøttes sprogets iboende kræfter i rytmiske bevægelser til vers, samt motivbevægelser på geometriske figurer.

4. klasse:

- Vægt på frontale bevægelsesformer frem for centrale, kredsen opløses.
- Intensivering af arbejdet med kobberstave. Behændighed og koncentrationsøvelser i kombination med musik, rytmer eller vers.
- I lydeurytmien, fra bevidstgørelse til kunnen af alle lydgebærder for hele alfabetet.
- Introduktion til de første eurytmiske gramatikformer.
- Udformning af enkle apollinske former.
- Alliteration
- Beherskelse af 4/4 takt og øvning af andre taktarter.
- Selvstændighed i dur-mol tersten som intervalgebærde.
- Selvstændiggørelse af de fire grundrytmer, forskellige nodeværdier. Tempo. C-dur skalaens tonebevægelser.

5. klasse:

- Geometriske formationer i rummet så som pentagram, harmonisk ottetal og spiral.
- Fortrolig med sværere former (forskellige lemniskater, stjerneformer, grammatikalske former.)
- Fortsættelse af koncentrations og behændighedsøvelser.
- Beherskelse af det eurytmiske alfabet bla. i øvelse af sans og gehør for fremmedsprog.
- Kendskab til de gamle kulturepoker gennem tekster og danse.
- 3-delt gang.
- Stigende og faldende rytmer.
- Forskellige dur-tonearter.
- Færdigheder i og fornemmelse for takt, rytme og tonehøjde i to-stemmige melodier eller kanon. Motivschwung.
- Udvikling af øvelser fra kvint til oktav.

6. klasse:

- Alle stavøvelser er aktuelle.
- Trekants- og firkantsforvandlinger.
- Koordinations og koncentrationsøvelser i kanon.
- Udarbejdelse af kvaliteter som ethos og pathos, dramatisk og lyrisk i musik eller digt.
- Differentiering af lydgebærdernes forskellige kvaliteter.
- Introducere intervallerne med skridtlængde, lytte sig til intervallerne, (særlig oktaven), samt bevæge tilhørende rumform.

7. klasse:

Overordnet: Fokus på individet i forh. til det sociale og til samarbejde.

- Øvelser til oplevelse/bevidstgørelse af rummets dimensioner. Bevægelsesretninger som udtryk.
- Forberede det 'eurytmiske skridt', såkaldt tre-delt gang.
- Dramatisk og humoristisk eurytmi med anvendelse af stiliserede sjæfulde udtryk, såkaldte sjælsgebærder og fodstillinger.
- Fortsættelse af arbejdet med de musikalske intervaller.
- Arbejde med dur og mol i musikken og de tilsvarende eurytmiske former og gebærder

8. klasse:

Overordnet: Som 7. klasse

- Øvelser med generelt større udfordring af fysik, hurtighed og bevidst dynamik i bevægelserne. Større udfordring af selvstændigheden og rum for elevernes udfoldelse i formgivning og ideer til undervisningen.
- Videre udvikling af 'tre-delt gang'. Anvendelse i større bevægelsesforløb og -former.
- Komplicerede og udfordrende koncentrationsøvelser. Herunder også geometriske former.
- Vægt på dramatiske elementer, kraftfuldhed og eksakthed i gebærder og formføring.

- Dur og mol udvikles videre, evt. inddragelse af dissonans i musikken.
- Repetition af grundlæggende elementer fra tone-eurytmien.
- Evt. differentiering af musikken i flere stemmer.

Generelt om eurytmi i overskolen

Fra 9. – 12. klasse sker en gradvist større bevidsthedsmæssig inddragelse af eleverne. Eleverne udvikler begreber og indsigt i det der sker i eurytmi-undervisningen. Der lægges vægt på kunstneriske og moderne elementer i højere grad end i grundskolen.

9. klasse:

- Grundøvelser bygger på kontraster: Udvidelse-sammentrækning, lys-mørke, inde-ude, objektiv-subjektiv, jeg-vi.
- Bevidstgørelse af forskellige bevægelsesmåder i forhold til indhold og kvalitet i tekst og musik. Teoretisk behandling af eurytmiske strukturer og elementer.
- Lyd-eurytmien: Både grammatisk-objektivt formede og subjektivt-ekspressive elementer
- Tone-eurytmien: Fuld anvendelse af dur, mol og dissonans samt differentiering af melodi og harmoni (det 'horisontale' og 'vertikale' i musikken).
- Videreførelse af selvstændigt arbejde/gruppearbejde, egne koreografier til overskuelige mindre opgaver.

Eurytmi 10.-12. klasse

Generelt:

Faget bygger videre på undervisningen i grundskolen. På klassetrin 10, 11 og 12 gives 2 timer om ugen, i alt 60-80 t/året. Evt. fordelt på perioder med flere sammenlagte timer i forbindelse med projekter, sceniske fremførelser fx som afslutning på faget i 12. klasse. Elevernes arbejde opføres med mellemrum i eurytmiopvisninger ved skolens månedsfester.

Undervisningen står potentielt i sammenhæng med andre fag, hvor samarbejde kan finde sted:

Musik og litteraturundervisningen: lyrik, poetik, scenisk dramaopførelser m.v.

Instrumentalundervisning herunder orkester.

Som kunstfag er der relationer til arkitektur, maling og skulptur, hvor der arbejdes med rumlige dimensioner.

Fagets overordnede identitet og målsætning, som den kan komme til udtryk efter 12 års skolegang med eurytmi som et gennemgående fag:

Eurytmi er en kunstart, hvor man gennem kroppens bevægelser synliggør det, der ligger som potentiale dybt i sproget og i musikken. Det er en bevægelseskunst som udvikler tanke, følelse og vilje i harmonisk samklang i mennesket. Der arbejdes med elevens skabende evne til udtryk i bevægelse. Lovmæssigheder i sproget (lydeurytmi) og musikken (toneeurytmi), samt socialt relaterede øvelser danner grundlaget for at udvikle den nødvendige evne til kunst og samarbejde i et fællesskab.

Faget sigter tillige mod at give eleven mulighed for at udvikle sociale færdigheder/bevidsthed. Man lærer at forholde sig til/bevæge sig harmonisk med andre

mennesker. Bevægelse i store koreografiske former styrker desuden sansen for orientering/ledelse. Samtidigt udvikles en fornemmelse for rummets dimensioner. Man arbejder kunstnerisk – bevægelsesmæssigt med de åndelige og sjælelige indhold, der ligger i musik og digtning.

Øvelser, der skaber åbenhed og indre bevægelighed, er med til at øge den enkeltes indlæringssevne og styrke evnen til nærvær og fleksibilitet. Fantasi og overblik opmuntres. Eleverne udvikler innovative evner, tager selvstændige initiativer uden at miste forbindelsen med helheden.

Sceneopførelser er procesmæssigt væsentlige som afslutning af kunstneriske processer. Her ligger også muligheder for at evaluere elevernes kunnen/at eleverne evaluerer deres egen indsats og kunnen.

Faglige indhold og mål:

10. klasse:

I 10. klasse arbejdes der videre med pensum fra 9.kl., (de eurytmiske, apollinske rumformer i forbindelse med digtning og grammatik, humor, geometriske forvandlinger, dur/moll og dissonans, polyfonisk musik, intervaller, rytmik og polaritet i musikken). I 10. klasse arbejdes stærkere med sjæleligt udtryk i bevægelserne. Temaer fra poetikken hentet fra nordisk og fx græsk mytologi frem til mere moderne tekster. Sammenhængen mellem og aspekter af specifikt menneskelige sjælelige kvaliteter; tanke, følelse og vilje. Dionysiske former-principper, polaritet mellem individ og kreds i digte, musik fra klassisk til romantik. Modsætninger i digt, musik, mennesket og verden; fx individet som centrum og verden som periferi.

Grundøvelser :

- Gruppeformer i ensemble. Kontraster, fx sammentrækning-udvidelse, lys-mørke, ude – inde.
 - Bevidstgørelse af forskellige bevægelsesmåder i forhold til indhold/kvalitet i tekst eller musik.
 - Gebærder udtrykkende sjælelige stemninger og fx de eurytmiske "jeg", "du" og "vi"-former.

 - Former der udtrykker tanke-, følelse- eller viljesretning i digtningen.
 - Teoretisk/bevidsthedsvækkende behandling af de eurytmiske elementer og strukturer.
 - Træk af eurytmiens historie, dens forudsætninger. Indblik i andre forskellige bevægelsesformer; evt. forskellige danseformer, drama m.v.
 - Lydeurytmi: Poesi og grundrytmer: stigende/faldende rytme. Metrik. Fx heksameter og alliteration i hhv. græsk og nordisk litteratur. Vokaler og konsonanter.
 - Toneurytmi : Det horisontale og det vertikale i musikken, dvs. melodi og harmoni. Konsonans og dissonans.
- Egne koreografiske skitser til små tekster og melodier.

11.klasse:

I 11.klasse arbejdes der videre med en fordybning og fortsat styrkelse af et kunstnerisk udtryk. Grundformer fra eurytmien som planetbevægelserne, vokal og farvegrundstemninger samt digtformer som fx sonetten. Harmonilære i, og fra musikken, dur/mol temaer fra den romantiske periode, og sammenhængen mellem rytme, interval og tonekvalitet i sjælelige formudtryk.

Grundøvelser:

- Planetkvaliteterne : bevægelser, farver og vokaler. Evt. inddragelse af meditative elementer.
- Lydeurytmi : Moderne poesi
- Dionysiske formprincipper. "Tanke-, følelse-, vilje"-former til tekst.
- Toneurytmi : Arbejde med intervaller og musikalske former for sonateformen.

Øvrigt:

- Musikhistorie og stilarter, herunder moderne musik.
- Udarbejdelse af større musikstykke med alle eurytmiske elementer, omfattende flg. aspekter:
 - Initiativ og selvstændighed.
 - Kunststudfoldelse og kreativitet.
 - Sociale evner, empati
 - Indlevelsesevne i og bevidsthed/forståelse for kunstprocesser

12. klasse.

Overordnede synspunkter og ledemotiver for undervisningen:

Indsigt i og kunstnerisk sammenfatning af hele den gennemgåede undervisning gennem 12 år.

Afsluttende arbejde, evt. orienteret imod opførelse:

- Gruppeformer og soloarbejde, delvist som scenisk fremvisning.
- Dyrekredsen, stillinger, forholdet til legemet, farver og konsonanter.
- Lydeurytmi : større sprogligt værk, prosa eller poesi.
- Stil og stilarter i digtningen.
- Toneurytmi: Musikalsk flerstemmighed i klassisk og moderne musik.